

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1994 r.

o metodach kształtowania wynagrodzeń i środków na wynagrodzenia przez podmioty gospodarcze oraz o zmianie niektórych ustaw.

Art. 1. 1. Podmioty gospodarcze kształtują samodzielnie wynagrodzenia oraz środki na wynagrodzenia, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy.

2. Ustawa nie narusza zasad kształtowania wynagrodzeń przez podmioty gospodarcze, określonych w odrębnych przepisach.

Art. 2. 1. Metody kształtowania wynagrodzeń, określone w art. 3 ust. 1, stosuje się do:

- 1) przedsiębiorstw państwowych,
- 2) przedsiębiorstw komunalnych (samorządowych),
- 3) spółek prawa handlowego mających osobowość prawną, z wyjątkiem spółek:
  - a) w których mniej niż 80% udziałów lub akcji należy do Skarbu Państwa lub przedsiębiorstw państwowych, lub przedsiębiorstw komunalnych (samorządowych), lub gmin, lub związków międzygminnych,
  - b) w których mniej niż 80% udziałów lub akcji należy do Skarbu Państwa lub przedsiębiorstw państwowych, lub przedsiębiorstw komunalnych (samorządowych), lub gmin, lub związków międzygminnych, lub spółek, o których mowa w lit. a),
  - c) działających na podstawie przepisów o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne oraz na podstawie przepisów o spółkach z udziałem zagranicznym, a także na podstawie przepisów Prawa bankowego, jeżeli bank jest podmiotem z udziałem kapitału zagranicznego,
  - d) będących narodowymi funduszami inwestycyjnymi, utworzonymi na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202), oraz spółek, których akcje lub udziały zostaną wniesione do tych funduszy,
- 4) Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- 5) banków państwowych i Banku Gospodarki Żywnościowej,
- 6) spółek jawnych, cywilnych i komandytowych, w których co najmniej jedną ze stron umowy są podmioty określone w pkt 1—3 lit. a) i lit. b) i których udział w zyskach lub stratach tych spółek wynosi co najmniej 80%.

2. Metod kształtowania wynagrodzeń określonych w art. 3 ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) instytucji kultury i instytucji filmowych,
- 2) zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i sanatoryjnego.

Art. 3. 1. Podmioty gospodarcze, o których mowa w art. 2 ust. 1, kształtują środki na wynagrodzenia obciążające koszty całokształtu działalności, wynikające z jednej z następujących metod kształtowania wynagrodzeń, do wysokości:

- 1) określonej w umowie między organem założycielskim a zarządcą na podstawie art. 45a ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) albo
- 2) określonej w porozumieniu z izbą skarbową, albo
- 3) kwoty, która nie spowoduje pogorszenia relacji wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności powiększonych o zysk brutto do wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności w roku obrotowym w rozliczeniu kwartalnym, w stosunku do analogicznej relacji obliczonej za cały rok poprzedni, albo
- 4) kwoty, która w przeliczeniu na jednego przeciętnie zatrudnionego w rozliczeniu miesięcznym nie przekroczy sumy podstawy obliczenia, o której mowa w art. 7 ust. 1—4 albo w art. 9 ust. 2, i przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia obliczonego jako iloczyn tej podstawy oraz wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia określonego na podstawie art. 17 ust. 1 i 2 i art. 36.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o roku obrotowym, rozumie się przez to rok kalendarzowy, chyba że podmiot gospodarczy powiadomił właściwy urząd skarbowy o wyborze innego okresu na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 4. 1. Przepisy art. 3 ust. 1 pkt 1—3 mają zastosowanie do podmiotów gospodarczych, które:

- 1) regulują terminowo składki na ubezpieczenia społeczne oraz zobowiązania podatkowe wobec budżetu państwa w roku i za rok obrotowy,
- 2) uregulowały w terminie do dnia 31 sierpnia 1994 r. zaległe zobowiązania wobec budżetu państwa za lata poprzedzające rok obrotowy i pierwszy kwartał 1994 r.

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uważa się jednak za spełniony, gdy po dniu 31 sierpnia 1994 r. nastąpiła restrukturyzacja zadłużenia podatkowego na podstawie przepisów o zobowiązaniach podatkowych lub na podstawie innych przepisów.

3. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 1 i 2, podmioty gospodarcze kształtują środki na wynagrodzenia obciążające koszty całokształtu działalności stosując metodę określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4.

Art. 5. 1. Do obliczenia relacji, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, przyjmuje się zysk brutto w roku obrotowym w rozliczeniu kwartalnym oraz zysk brutto za rok poprzedni, skorygowane o rozliczoną wynikowo wartość środków trwałych otrzymanych albo przekazanych lub darowanych, na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Podmioty gospodarcze stosujące w roku obrotowym i poprzednim metodę kształtowania środków na wynagrodzenia określoną w art. 3 ust. 1 pkt 3, które do obliczenia relacji za rok poprzedni przyjęły kwotę zysku brutto przewyższającą niezbędną kwotę zysku zapewniającą nie pogorszenie relacji za tamten okres — w roku obrotowym mają prawo przyjąć do obliczenia relacji za rok poprzedni kwotę zysku w niezbędnej wysokości, zapewniającej nie pogorszenie relacji, w miejsce kwoty zysku brutto wykazanej w bilansie roku poprzedniego.

3. W podmiocie gospodarczym stosującym przepisy ust. 2 kwota zysku brutto roku obrotowego nie może być niższa niż kwota zysku brutto wykazana w bilansie roku poprzedniego.

4. Przepisu art. 3 ust. 1 pkt 3 nie stosują podmioty gospodarcze, w których zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w roku obrotowym, spowodowane rozwiązaniem stosunku pracy na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19, Nr 10, poz. 59 i Nr 51, poz. 298, z 1991 r. Nr 83, poz. 372, Nr 106, poz. 457 i Nr 113, poz. 491, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 1), jest większe niż 5% w stosunku do przeciętnego zatrudnienia w roku poprzedzającym rok obrotowy.

Art. 6. 1. Podmioty gospodarcze, o których mowa w art. 2 ust. 1, postawione w stan likwidacji, kształtują wynagrodzenia stosując metodę określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4, z zastrzeżeniem art. 29.

2. Podmioty gospodarcze, które podjęły postępowanie układowe na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. — Prawo o postępowaniu układowym (Dz. U. Nr 93, poz. 836, z 1950 r. Nr 38, poz. 349 i z 1990 r. Nr 55, poz. 320) lub bankowe postępowanie ugodowe na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82), wybraną metodę kształtowania wynagrodzeń stosując do końca roku obrotowego, chyba że w wyniku postępowania układowego lub ugodowego podmiot gospodarczy został zobowiązany do stosowania innej metody kształtowania wynagrodzeń.

Art. 7. 1. Podstawę obliczenia przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 1993 r. albo w II półroczu 1993 r., obliczone na podstawie wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności tego okresu, albo połowa kwoty będącej sumą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiocie gospodarczym, obliczonego na podstawie wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności w II półroczu 1993 r., oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, w II półroczu 1993 r.

2. Jeżeli podmiot gospodarczy podejmuje po raz pierwszy działalność gospodarczą w trakcie roku obrotowego, przyjmuje za podstawę obliczenia, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, z kwartału poprzedzającego podjęcie działalności.

3. Jeżeli podmiot gospodarczy podjął po raz pierwszy działalność gospodarczą w II półroczu 1993 r., przyjmuje za

podstawę obliczenia, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, przeciętne miesięczne wynagrodzenie z II półrocza 1993 r., obliczone na podstawie wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności, albo przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, z II półrocza 1993 r.

4. Jeżeli podmiot gospodarczy podjął po raz pierwszy działalność gospodarczą w okresie od dnia 1 stycznia 1994 r. do dnia wejścia w życie ustawy, przyjmuje za podstawę obliczenia, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, za IV kwartał 1993 r.

5. Przez podjęcie działalności gospodarczej, o której mowa w ust. 2—4, rozumie się miesiąc, w którym dokonano pierwszej wypłaty wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności.

6. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, bez wypłat z zysku, w sektorze przedsiębiorstw za poprzedni kwartał w terminie do 25 dnia roboczego następnego miesiąca.

Art. 8. 1. Podmiot gospodarczy, który w 1993 r. był podatnikiem podatku od wzrostu wynagrodzeń i tak kształtował wynagrodzenia obciążające koszty całokształtu działalności tego roku, że przekroczenie normy przeciętnych wynagrodzeń, ustalonej zgodnie z przepisami o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń, nie wystąpiło albo było niższe niż 1% tej normy, powiększa o 3% przeciętne miesięczne wynagrodzenie w podmiocie gospodarczym za 1993 r. albo przeciętne miesięczne wynagrodzenie w podmiocie gospodarczym za II półrocze 1993 r., o którym mowa w art. 7 ust. 1.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy podmiotów gospodarczych, które w 1993 r. stosowały przepisy art. 9 i art. 17b oraz 17c ustawy z dnia 22 grudnia 1990 r. o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń (Dz. U. z 1991 r. Nr 1, poz. 1, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 73, poz. 361 i Nr 100, poz. 498, z 1993 r. Nr 28, poz. 127 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 163).

3. Podstawa obliczania przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o której mowa w art. 7 ust. 1, 3 i 4, ulega jednorazowemu zwiększeniu o kwotę stanowiącą równowartość iloczynu wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, za okres od 1 stycznia 1994 r. do dnia wejścia w życie ustawy oraz podstawy przyrostu przeciętnego wynagrodzenia, wybranej przez podmiot gospodarczy zgodnie z art. 9 ust. 1 albo stosowanej przez podmiot gospodarczy na podstawie art. 9 ust. 2.

4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wysokość wskaźnika, o którym mowa w ust. 3, do 25 dnia miesiąca, w którym ustawa weszła w życie.

Art. 9. 1. Podmioty gospodarcze, o których mowa w art. 2 ust. 1, obowiązane są poinformować właściwy urząd skarbowy do ostatniego dnia miesiąca, w którym ustawa weszła w życie, o wyborze sposobu obliczania podstawy przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia dokonanego zgodnie z art. 7 ust. 1 oraz jej wysokości.

2. W przypadku gdy podmiot gospodarczy nie wykonał obowiązku określonego w ust. 1, podstawą obliczenia przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie z I półrocza 1993 r., obliczone na podstawie wynagrodzeń obciążających koszty działalności w tym okresie. Przepisy art. 8 stosuje się odpowiednio.

3. Podstawa obliczenia, o której mowa w ust. 1 albo określona w ust. 2, wiąże podmiot gospodarczy w okresie obowiązywania ustawy.

Art. 10. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, stosując jedną z metod określonych w art. 3 ust. 1 pkt 1—3, nie spełnia warunków określonych w art. 4, obowiązany jest stosować do końca roku obrotowego metodę określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4 od początku kwartału następującego po kwartale, w którym naruszono te warunki.

Art. 11. 1. Do wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności w rozumieniu ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, zalicza się wszelkie wydatki pieniężne, wartość świadczeń w naturze lub ich ekwiwalentów na rzecz pracowników i innych osób fizycznych, wypłacane na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjno-prowizyjnej lub innej umowy o podobnym charakterze.

2. Do wynagrodzeń w rozumieniu ustawy nie zalicza się:

- 1) wynagrodzeń za pracę inwalidów,
- 2) wynagrodzeń za pracę osób traktowanych na równi z inwalidami, określonych na podstawie odrębnych przepisów,
- 3) wynagrodzeń za pracę skazanych,
- 4) wynagrodzeń wypłacanych pracownikom skierowanym lub oddelegowanym do pracy za granicą,
- 5) wynagrodzeń wypłacanych twórcom projektów wynalazczych i topografii układów scalonych oraz nagród związanych z tymi projektami, a także nagród przyznawanych za osiągnięcie wymiernych efektów ekonomicznych, wdrożenia nowych rozwiązań technicznych lub organizacyjnych, będących wynikami prac badawczych,
- 6) wynagrodzeń wypłacanych z tytułu przyuczenia bezrobotnych do pracy lub przekwalifikowania zawodowego,
- 7) jednorazowych nagród i premii obciążających koszty całokształtu działalności w roku podatkowym, wynikających z Karty Górnika, Karty Hutnika lub innych kart branżowych wprowadzonych przed dniem 1 stycznia 1990 r.,
- 8) premii i nagród wypłacanych kierowcom za oszczędne zużycie paliwa płynnego i za oszczędne wykorzystanie ogumienia,
- 9) nagród jubileuszowych wypłacanych na zasadach obowiązujących przed dniem 30 czerwca 1993 r.,
- 10) odpraw emerytalnych,
- 11) odpraw, o których mowa w przepisach o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy,

- 12) wartości świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniach społecznych, z wyjątkiem zasiłków chorobowych wypłacanych w czasie trwania stosunku pracy ze środków zakładu pracy,
  - 13) wartości świadczeń finansowanych ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z zastrzeżeniem art. 13,
  - 14) wartości świadczeń rzeczowych, wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (w tym posiłków profilaktycznych), a także ekwiwalentów pieniężnych za pranie i reperację odzieży roboczej, wykonywane we własnym zakresie przez pracowników, za używanie odzieży własnej zamiast odzieży roboczej oraz za nie wydane pracownikom przysługujące im środki higieny osobistej,
  - 15) wartości wyżywienia junaków, uczestników Ochotniczych Hufców Pracy oraz poborowych odbywających zastępczą służbę poborowych lub wypłacanych w zamian za wyżywienie równoważników pieniężnych,
  - 16) ekwiwalentów pieniężnych za użyte przy wykonaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt stanowiące własność wykonawcy,
  - 17) kwot wypłacanych z tytułu zwrotu kosztów przeniesienia służbowego, zasiłków na zagospodarowanie i osiedlenie,
  - 18) diet i innych należności za czas podróży służbowej pracowników, wypłacanych w wysokości określonej w odrębnych przepisach dla pracowników przedsiębiorstw państwowych,
  - 19) kwot wypłacanych pracownikom z tytułu zwrotu kosztów używania samochodów osobowych, motocykli i motorowerów dla potrzeb podmiotu gospodarczego,
  - 20) wypłat dokonywanych na rzecz osób, niezależnie od sposobu ich powołania, należących do rad nadzorczych lub innych organów kontrolnych i stanowiących podmiotów gospodarczych oraz osób, którym organ administracji państwowej albo samorządowej zlecił wykonanie czynności likwidatora podmiotu gospodarczego lub wykonywanie czynności w związku z ustanowieniem nad przedsiębiorstwem państwowym zarządu komisarycznego,
  - 21) honorariów twórczych, autorskich i realizatorskich,
  - 22) prowizji w jednostkach ubezpieczeniowych,
  - 23) wartości świadczeń przysługujących pracownikom czasowo przeniesionym, w wysokości określonej w odrębnych przepisach dla pracowników przedsiębiorstw państwowych,
  - 24) kwot strawnego wypłacanych załogom pływającym w zamian za bezpłatne wyżywienie, do wysokości nie przekraczającej dodatku za rozłąkę wypłacanego pracownikom, o których mowa w pkt 23,
  - 25) dopłat kalorycznych dla personelu latającego i pokładowego w lotnictwie cywilnym, do wysokości obowiązującej w jednostkach wojsk lotniczych,
  - 26) dodatków dewizowych w żegludze i rybołówstwie morskim, wypłacanych według zasad obowiązujących przed dniem 31 marca 1994 r.,
  - 27) dopłat do żywienia przykładowego prowadzonego w stołówkach własnych podmiotu gospodarczego lub zleconego do prowadzenia innemu podmiotowi gospodarczemu,
  - 28) dopłat do biletów na dojazdy do pracy, zakupionych przez podmiot gospodarczy u przewoźników obcych, oraz kosztów dowozu pracowników własnym transportem,
  - 29) dopłat do lokali w hotelach pracowniczych i kwater najmowanych na cele zbiorowego zakwaterowania oraz czynszów za mieszkania zakładowe, w wysokości wynikającej z proporcji dopłat stosowanych w roku poprzednim,
  - 30) wartości ubioru służbowego (umundurowania), jeżeli jego używanie należy do obowiązków pracownika,
  - 31) wartości posiłków regeneracyjno-wzmacniających oraz innych posiłków wydawanych niektórym grupom pracowników do spożycia wyłącznie w czasie wykonywania pracy, bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu,
  - 32) odszkodowań wypłacanych na podstawie przepisów prawa administracyjnego, prawa cywilnego i prawa pracy.
- Art. 12. 1.** Jeżeli podmiot gospodarczy zleca wykonanie usługi lub produkcji, a zleceniobiorca przy wykonywaniu tej usługi lub produkcji zatrudni pracowników tego podmiotu, podmiot gospodarczy podwyższa wynagrodzenie okresu, którego dotyczyły wypłaty, o kwoty wynagrodzeń wypłaconych przez zleceniobiorcę pracownikom podmiotu gospodarczego. Zleceniobiorca jest obowiązany wykazać w fakturze kwotę wynagrodzeń wypłaconych pracownikom podmiotu gospodarczego.
2. Podmiot gospodarczy, który użycza, wynajmuje lub wdzierżawia osobie trzeciej środki produkcji, a osoba ta przy prowadzeniu działalności gospodarczej zatrudnia pracowników tego podmiotu, podwyższa wynagrodzenia okresu, którego dotyczyły wypłaty, o kwoty wynagrodzeń wypłacone przez tę osobę pracownikom podmiotu gospodarczego.
3. Osoba trzecia, o której mowa w ust. 2, obowiązana jest powiadomić podmiot gospodarczy o zatrudnieniu jego pracowników i określić kwoty wynagrodzeń wypłacane tym pracownikom.
- Art. 13. 1.** W podmiotach gospodarczych, o których mowa w art. 2 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 4—5, kwota będąca sumą wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń rzeczowych przyznanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, nie może przekroczyć, z zastrzeżeniem ust. 2, w roku obrotowym, w przeliczeniu na jednego przeciętnie zatrudnionego, czterokrotności odpisu podstawowego na ten Fundusz.
2. W przypadku gdy suma wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń rzeczowych, przyznanych z Funduszu, o której mowa w ust. 1, przekroczy w roku ob-

rotowym, w rozliczeniu kwartalnym, czterokrotność odpisu podstawowego na ten Fundusz w przeliczeniu na jednego przeciętnie zatrudnionego, stosuje się art. 21 ust. 2.

3. Do kwoty będącej sumą wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń przyznanych z Funduszu, o której mowa w ust. 1, zalicza się także pożyczki udzielane z Funduszu, z wyłączeniem pożyczek, o których mowa w ust. 4 pkt 4.

4. Do kwoty będącej sumą wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń rzeczowych przyznanych z Funduszu, o której mowa w ust. 1, nie zalicza się:

- 1) środków przeznaczonych na pomoc dla emerytów i rencistów oraz ich rodzin, objętych opieką socjalną przez podmiot gospodarczy na podstawie przepisów o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych,
- 2) dopłat do indywidualnych skierowań zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- 3) środków przekazanych na utrzymanie i prowadzenie działalności ośrodków wczasowych i kolonijnych, domów wypoczynkowych, sanatoriów, ogrodów działkowych, obiektów sportowo-rekreacyjnych, żłobków i przedszkoli oraz obiektów służących działalności kulturalnej,
- 4) środków, w tym pożyczek, przekazanych na zakładowe budownictwo mieszkaniowe i do spółdzielni mieszkaniowych na uzupełnienie wkładów oraz zakup budynku mieszkalnego od jednostek, które wybudowały budynek w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

5. Kwotę będącą sumą wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń rzeczowych przyznanych z Funduszu, o której mowa w ust. 1, zmniejsza się o kwotę zwróconych w roku obrotowym pożyczek, wraz z ich oprocentowaniem, z wyłączeniem pożyczek, o których mowa w ust. 4 pkt 4.

Art. 14. Do obliczenia podstaw, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 3, podmioty gospodarcze przyjmują wynagrodzenia obciążające koszty całokształtu działalności 1993 r., zaliczone w koszty tego roku do dnia 17 stycznia 1994 r., a przedsiębiorstwo państwowe użyteczności publicznej „Poczta Polska”, przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” oraz „Telekomunikacja Polska” S.A. do dnia 25 stycznia 1994 r.

Art. 15. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może podwyższyć podstawy, o których mowa w art. 7 ust. 1, oraz może określać zakres podmiotowy stosowania podwyższenia tych podstaw.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi ogólne zasady kształtowania wynagrodzeń, dotyczące metod, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2,
- 2) określi sposób obliczenia przekroczenia kwoty określonej w art. 3 ust. 1 pkt 3 oraz sposób obliczenia przekroczenia miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4.

3. Minister Finansów, w drodze zarządzenia, określi sposób obliczania przeciętnego zatrudnienia w podmiotach gospodarczych, których dotyczą przepisy ustawy.

Art. 16. 1. Podmioty gospodarcze, o których mowa w art. 2 ust. 1, mogą złożyć we właściwej izbie skarbowej oświadczenie o wyborze na następny rok obrotowy jednej z metod kształtowania wynagrodzeń, wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub w art. 3 ust. 1 pkt 3.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składane jest do 15 dnia miesiąca poprzedzającego rok obrotowy.

3. W przypadku gdy podmiot gospodarczy dokonał w oświadczeniu określonym w ust. 1 wyboru metody, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2, przedkłada również projekt porozumienia z właściwą izbą skarbową.

4. Izba skarbowa w terminie 30 dni od otrzymania oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, może w formie decyzji:

- 1) zatwierdzić przedłożony projekt porozumienia, dokonując w nim ewentualnych zmian, albo
- 2) nie wyrazić zgody na zastosowanie zadeklarowanej przez podmiot gospodarczy metody kształtowania wynagrodzeń.

5. Jeżeli podmiot gospodarczy w oświadczeniu określonym w ust. 1 wybrał metodę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, a izba skarbowa w terminie do 30 dni nie wydała decyzji, o której mowa w ust. 4 pkt 2, wybraną metodę podmiot gospodarczy stosuje od początku roku obrotowego.

6. Jeżeli izba skarbowa wydała decyzję, o której mowa w ust. 4 pkt 1, zatwierdzoną metodę stosuje się od początku roku obrotowego.

7. Podmioty, które podjęły działalność w trakcie roku obrotowego i nie dokonały wyboru jednej z metod, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, oraz podmioty, które nie złożyły oświadczenia wymienionego w ust. 1, a także podmioty, które otrzymały decyzję właściwej izby skarbowej określoną w ust. 4 pkt 2, obowiązane są stosować w roku obrotowym metodę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4.

8. Na wniosek podmiotu gospodarczego izba skarbowa może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, przedłużyć termin złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2.

9. Podmiot gospodarczy, który rozpoczął działalność w roku obrotowym, dokonuje wyboru metody, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, w ciągu 45 dni od dnia rozpoczęcia działalności.

Art. 17. 1. Jeżeli do 5 dnia pierwszego miesiąca kwartału wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiotach gospodarczych zostanie określony, w drodze uzgodnienia, przez Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych, działającą na podstawie odrębnych przepisów, w której skład wchodzi przedstawiciele Rady Ministrów, ogólnokrajowych organizacji związkowych i międzyzwiązkowych oraz konfederacji związków pracodawców, zwaną dalej „Komisją”, Rada Ministrów ustala kwartalny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiotach gospodarczych, określony na poszczególne miesiące, w wysokości określonej przez Komisję.

2. Jeżeli Komisja nie określi do 5 dnia pierwszego miesiąca kwartału wskaźnika przyrostu, o którym mowa w ust. 1, wskaźnik ten określa Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, do 15 dnia pierwszego miesiąca kwartału.

3. Komisja dokonuje półrocznych ocen funkcjonowania ustawy oraz kształtowania wynagrodzeń.

4. Rada Ministrów rozpatruje wnioski z oceny, o której mowa w ust. 3.

Art. 18. 1. Podmioty gospodarcze, które stosują metody kształtowania wynagrodzeń określone w art. 3 ust. 1 pkt 1—3, obowiązane są do składania kwartalnych informacji, według ustalonego wzoru, o wynagrodzeniach obciążających koszty całokształtu działalności w rachunku narastającym, od początku roku obrotowego, w terminie do 28 dnia miesiąca następującego po kwartale.

2. Podmioty gospodarcze stosujące metodę kształtowania wynagrodzeń określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4 obowiązane są do składania miesięcznych informacji, według ustalonego wzoru, o wynagrodzeniach obciążających koszty całokształtu działalności w rachunku narastającym, od początku roku obrotowego, w terminie do 28 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.

3. Minister Finansów może wyrazić zgodę na kształtowanie wynagrodzeń zgodnie z art. 3 ust. 1 przez zakłady (oddziały, jednostki organizacyjne) podmiotów gospodarczych wymienionych w art. 2 ust. 1, sporządzające samodzielnie bilans.

4. Zakłady (oddziały, jednostki organizacyjne) podmiotu gospodarczego, dla których Minister Finansów wyraził zgodę, o której mowa w ust. 3, stosują jedną z metod kształtowania wynagrodzeń określoną w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub w art. 3 ust. 1 pkt 3, lub w art. 3 ust. 1 pkt 4. Przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

5. Podmioty gospodarcze, stosujące metody kształtowania wynagrodzeń określone w art. 3 ust. 1, obowiązane są do składania kwartalnych informacji, według ustalonego wzoru, o dokonanych wypłatach ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, o których mowa w art. 13, w rachunku narastającym, od początku roku obrotowego, w terminie do 28 dnia pierwszego miesiąca po kwartale.

6. Minister Finansów określi, w drodze zarządzenia, wzory informacji, o której mowa w ust. 1, 2 i 5, oraz wzory informacji o wstępnym i ostatecznym rozliczeniu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2.

Art. 19. 1. Jeżeli nastąpiło przekształcenie lub podział podmiotów gospodarczych, które stosowały metodę określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4, podmioty powstałe w wyniku przekształcenia lub podziału stosują podstawę obliczania przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia obowiązującą w podmiocie gospodarczym, który uległ przekształceniu lub podziałowi.

2. Organ założycielski lub reprezentant właściciela może zróżnicować podstawy obliczenia przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia dla poszczególnych podmio-

tów powstałych w wyniku podziału, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem, że suma średnich ważonych podstaw tych podmiotów nie przekroczy podstawy obliczenia przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego dla podmiotu przed jego podziałem.

3. Jeżeli nastąpił podział podmiotu gospodarczego, który stosował jedną z metod określonych w art. 3 ust. 1 pkt 1—3, izba skarbowa, na wniosek podmiotu powstałego w wyniku podziału, może określić podstawę obliczenia przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Art. 20. W przypadku połączenia podmiotów gospodarczych, podstawą obliczenia przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jest średnia ważona podstaw obliczenia przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia podmiotów, które się połączyły.

Art. 21. 1. Podmioty gospodarcze, w których wynagrodzenia obciążające koszty całokształtu działalności za rok obrotowy:

- 1) w rozliczeniu kwartalnym przekroczą dopuszczalne wielkości określone na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1—3 albo
  - 2) w rozliczeniu miesięcznym przekroczą dopuszczalne wielkości określone na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 4
- obowiązane są do wpłaty opłaty sankcyjnej w wysokości 150% kwoty przekroczenia, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 2.

2. Podmioty gospodarcze, w których suma wypłat pieniężnych oraz równowartości świadczeń rzeczowych przyznanych z Funduszu przekroczy kwotę, o której mowa w art. 13 ust. 2, obowiązane są do wpłaty opłaty sankcyjnej w wysokości iloczynu kwoty przekroczenia oraz przeciętnego zatrudnienia w podmiocie gospodarczym za ten okres.

Art. 22. 1. Kwotę opłaty ustaloną zgodnie z art. 21 ust. 1 zmniejsza się o kwotę odpowiadającą proporcji obrotów z eksportu w całości obrotu podmiotu gospodarczego w roku obrotowym.

2. Pod pojęciem obrotów z eksportu, o którym mowa w ust. 1, rozumie się eksport towarów i usług w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym.

3. Obrót podmiotu gospodarczego, o którym mowa w ust. 1, stanowi sprzedaż i odpłatne świadczenie usług oraz eksport towarów i usług w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym.

4. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do podmiotów gospodarczych:

- 1) które nie regulują terminowo składek na ubezpieczenia społeczne oraz zobowiązań podatkowych wobec budżetu państwa w roku i za rok obrotowy,
- 2) w których udział obrotów z eksportu w całości obrotu jest mniejszy niż 3%.

Art. 23. 1. Miesięcznych lub kwartalnych wpłat opłat sankcyjnych, o których mowa w art. 21, dokonuje się na rachunek właściwego urzędu skarbowego w terminie okreś-

lonym dla złożenia informacji, o której mowa w art. 18 ust. 1, 2 i 5.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2, opłatę sankcyjną stanowi iloczyn 150% kwoty przekroczenia w rozliczeniu miesięcznym w roku obrotowym i przeciętnego miesięcznego zatrudnienia za ten okres.

Art. 24. 1. Wstępne obliczenie i wpłata opłat sankcyjnych za rok obrotowy następuje w ciągu 20 dni po upływie terminu obowiązującego do sporządzenia bilansu i rachunku wyników za rok obrotowy.

2. Ostateczne obliczenie i wpłata opłat sankcyjnych za rok obrotowy następuje w terminie 20 dni od dnia zatwierdzenia bilansu i rachunku wyników za ten rok.

3. W przypadku gdy opłaty sankcyjne wpłacane za okresy miesięczne lub kwartalne są wyższe od kwoty opłat sankcyjnych obliczonych za okres roku obrotowego, nadwyżka wpłat zwracana jest podmiotowi gospodarczemu w terminie 30 dni od dnia, o którym mowa w ust. 2.

Art. 25. 1. Opłaty sankcyjne uiszcza się z zysku brutto osiągniętego w roku obrotowym, w rozliczeniu na poszczególne miesiące lub kwartały, po pomniejszeniu tego zysku o podatek dochodowy, a jeżeli kwota opłaty sankcyjnej przekracza zysk, to różnica stanowi stratę.

2. W podmiotach, w których wystąpi strata, opłata sankcyjna powiększa stratę.

3. Do strat odpowiadających opłatom sankcyjnym nie stosuje się art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 163) i art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646).

Art. 26. Przez właściwy urząd skarbowy rozumie się urząd skarbowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę podmiotu gospodarczego albo zakładu (oddziału jednostki organizacyjnej), o którym mowa w art. 18 ust. 3.

Art. 27. Do opłat sankcyjnych stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

Art. 28. 1. W przypadku zawarcia umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, podmiot gospodarczy stosuje określone w tej umowie zasady kształtowania środków na wynagrodzenia począwszy od kwartału następującego po kwartale, w którym zawarto umowę.

2. Za część roku obrotowego poprzedzającego kwartał, w którym stosuje się zasady kształtowania środków na wynagrodzenia na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, podmiot gospodarczy obowiązany jest do rozliczenia środków na wynagrodzenia stosując metodę obowiązującą przed zawarciem umowy.

Art. 29. 1. Na wniosek podmiotu gospodarczego w likwidacji urząd skarbowy określi miesięczne limity wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności na okres likwidacji lub rok obrotowy.

2. Podmiot gospodarczy, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest do składania informacji o dokonanych wypłatach wynagrodzeń za okresy miesięczne w terminie określonym w art. 18 ust. 2.

3. Podmiot gospodarczy określony w ust. 1, w którym wypłaty wynagrodzeń za miesiąc i rok obrotowy przekroczą miesięczne limity, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest do wpłaty opłaty sankcyjnej w wysokości określonej w art. 21. Jeżeli okres likwidacji jest krótszy niż rok obrotowy, opłatę sankcyjną oblicza się za ten okres.

Art. 30. Opłaty sankcyjne stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 31. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) w art. 45a dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Umowa o zarządzanie przedsiębiorstwem zawiera zasady kształtowania środków na wynagrodzenia w przedsiębiorstwie. Treść umowy w tej części wymaga zatwierdzenia przez Ministra Finansów.”

Art. 32. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 163) w art. 16 w ust. 1 w pkt 15 wyrazy „podatku od wzrostu wynagrodzeń” zastępuje się wyrazami „opłaty sankcyjnej w rozumieniu przepisów o metodach kształtowania wynagrodzeń i środków na wynagrodzenia przez podmioty gospodarcze.”

Art. 33. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. Nr 54, poz. 254 i z 1994 r. Nr 40, poz. 150) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Koszty świadczeń, o których mowa w ust. 1, nie są wliczane do wynagrodzeń w rozumieniu przepisów o metodach kształtowania wynagrodzeń i środków na wynagrodzenia przez podmioty gospodarcze.”

Art. 34. W ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 163) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust. 1 wyraz „utrzymanie” zastępuje się wyrazem „dofinansowanie”;

2) w art. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zakładowe obiekty socjalne — ośrodki wczasowe i kolonijne, domy wypoczynkowe, sanatoria, ogrody działkowe, obiekty sportowo-rekreacyjne, żłobki i przedszkola oraz obiekty służące działalności kulturalnej”.

Art. 35. 1. W roku 1994 podmioty gospodarcze, wymienione w art. 2 ust. 1, mogą złożyć we właściwej izbie skarbowej oświadczenie, o którym mowa w art. 16 ust. 1, w terminie do 15 dnia drugiego miesiąca licząc od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Wybrana metoda wynikająca z oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, stosowana jest od dnia wejścia w życie ustawy do końca roku obrotowego.

3. Podmioty gospodarcze, które nie złożyły oświadczenia wymienionego w ust. 1 albo które otrzymały decyzję izby skarbowej na podstawie art. 16 ust. 4 pkt 2, stosują od dnia wejścia w życie ustawy do końca roku obrotowego metodę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4.

4. Podmioty gospodarcze, stosujące w 1994 r. metody kształtowania wynagrodzeń określone w art. 3 ust. 1 pkt 1—3, przyjmują do obliczenia relacji wynikających z tych metod kwotę wynagrodzeń obciążających koszty całokształtu działalności i wynik finansowy brutto za ten rok w rachunku narastającym od dnia 1 stycznia 1994 r. do końca roku obrotowego.

Art. 36. 1. Ustalenie przez Komisję wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, obowiązujących w miesiącu, w którym ustawa weszła w życie, następuje do 10 dnia tego miesiąca.

2. Jeżeli Komisja nie ustali wskaźników, o których mowa w ust. 1, w terminie określonym w tym przepisie, wskaźnik ten określa Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, do 20 dnia miesiąca, w którym ustawa weszła w życie.

3. Podmioty gospodarcze, które obowiązane są do składania kwartalnych informacji, o których mowa w art. 18

ust. 1 i 5, przyjmują w miejsce pierwszego kwartału obowiązywania przepisów ustawy okres, jaki pozostaje do zakończenia kwartału licząc od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 37. Przepis art. 5 ust. 2, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3, stosuje się odpowiednio w stosunku do podmiotów gospodarczych, które w 1993 r. stosowały przepisy art. 9 i art. 17b ustawy z dnia 22 grudnia 1990 r. o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń, pod warunkiem, że podmioty te stosując art. 9 osiągnęły zysk brutto w 1992 i 1993 r.

Art. 38. W roku 1994 kwotą stanowiącą sumę wypłat pieniężnych i równowartości świadczeń rzeczowych przyznanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, o której mowa w art. 13, są wypłaty dokonane od dnia 1 stycznia 1994 r.

Art. 39. Rokiem obrotowym w 1994 r. jest okres od dnia wejścia w życie ustawy do końca tego roku, z uwzględnieniem przepisu art. 3 ust. 2.

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ustawa została ogłoszona.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*